

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
در رشته زبان و ادبیات فارسی

بررسی تطبیقی آثار داستانی فریبا کلهر و فضل الله مهدی بر اساس نظریه شخصیت اریک اریکسون

استاد راهنما

دکتر محمد مجوزی

استاد مشاور

دکتر علیرضا محمودی

نگارنده

محدثه اویسی کهخا

شهریور ۱۴۰۲

چکیده

یکی از مهم‌ترین نظریه‌های رشد شخصیت در حوزه روان‌شناسی متعلق به اریک اچ اریکسون است. «نظریه رشد شخصیت» وی، تقسیم‌بندی مناسبی از نظر روان‌شناختی و سیر تکاملی شخصیت افراد ارائه می‌دهد. داستان‌ها از جمله و سایل و عواملی هستند که به‌طور غیرمستقیم در پرورش کودک مؤثرند و می‌توان از آنان به‌عنوان ابزار و وسیله انتقال آداب، رسوم، تمدن، تلقین‌گرایش‌ها، نظرها و ارزش‌ها یاد کرد؛ بنابراین، شخصیت کودک از طریق داستان‌ها شکل می‌گیرد. با توجه به اهمیت فوق‌العاده ادبیات کودک، نویسندگان این حوزه مسئولیت‌های سنگینی بر دوش دارند. فضل‌الله مهتدی و فریبا کلهر، دو نویسنده‌ای هستند که نام‌هایی ماندگار در حوزه ادبیات کودک ایران بر جای گذاشته‌اند. مهتدی با شروع جدیدی در حوزه قصه‌گویی رادیویی و کلهر با آثاری، به تثبیت این مسیر و ارتقای کیفیت آن پرداخته‌اند. نگارنده درصدد است تا به شیوه توصیفی-تحلیلی به بررسی مراحل هشت‌گانه اریکسون در داستان‌های کودک فریباکلهر و فضل‌الله مهتدی بپردازد. نتایج پژوهش حاکی از آن است که داستان‌های فریباکلهر و فضل‌الله مهتدی منطبق با مراحل یک تا شش نظریه اریکسون می‌باشند؛ هر دو نویسنده تلاش نموده‌اند تا به‌صورت نمادین و مستقیم، راه‌های پرورش مراحل رشد شخصیتی را به کودکان آموزش دهد. با این تفاوت که تأکید فضل‌الله مهتدی بر مرحله سوم یعنی ابتکار عمل است و تأکید فریباکلهر بر مراحل اول یعنی امید و مرحله ششم یعنی صمیمیت در برابر انزوا است و این امر می‌تواند ریشه در نگاه زنانه و مردانه داشته باشد که هر کدام از طریق تجربه زیسته خود درصدد انتقال مفاهیم به مخاطب خود می‌باشند.

واژگان کلیدی: شخصیت، نظریه شخصیت، اریک اریکسون، داستان، کودک، فریباکلهر، فضل‌الله

مهتدی.

Abstract

One of the most important theories of personality development in the field of psychology belongs to Erik H. Erikson. His "theory of personality development" provides a suitable division from the point of view of psychology and the evolution of people's personality. Stories are among the tools and factors that are indirectly effective in raising children, and they can be referred to as a means of transmitting customs, traditions, civilization, inculcating tendencies, opinions, and values. Therefore, the child's personality is formed through stories. According to the great importance of children's literature, the authors of this field have heavy responsibilities. Fazlullah Mohtadi and Fariba Kalhor are two writers who have left lasting names in the field of Iranian children's literature. With a new beginning in the field of radio storytelling, Mohtadi and Kalhor have stabilized this path and improved its quality with their works. The writer is trying to analyze Erikson's eight stages in the children's stories of Fariba kalher and Fazullah Mohtadi in a descriptive-analytical way. The results of the research indicate that the stories of Fariba Kalhor and Fazullah Mohtadi are in accordance with stages one to six of Erikson's theory. Both authors have tried to teach children the ways of character development in a symbolic and direct way; with the difference that Fazullah Mohtadi's emphasis is on the third stage, i.e. initiative, and Fariba kolhar's emphasis is on the first stages, i.e. hope, and the sixth stage, i.e. intimacy against isolation, and this can be rooted in the female and male perspective, each through lived experience. They try to convey concepts to their audience.

Key words: personality, personality theory, Erik Erikson, story, child, Fariba Kalhor, Fazlullah Mohtadi.

University of Zabol
Graduate school
Faculty of Literature
Department of Persian literature

**Examining Erik Erikson's personality
theory in the fiction works of *Fariba
Kalhor* and *Fazlullah Mohtadi***

Supervisors:

Dr. M. Mojavezi

Advisors:

Dr. A. Mahmoudi

By:

M. Oveisi Kahkha

September 1402